

Некадашњи председник ГС УН и бивши шеф српске дипломатије Вук Јерemiћ издвојио је у емисији Око један дан 2008. као нешто спектакуларно са историјског аспекта, пошто су се 8. августа те године спојила три питања кључна за ситуацију у којој се свет данас налази. Историчар Предраг Марковић сматра да су занимљива поређена са 1914. годином, када су велике силе без размишљања "ушетале у рат".

Јануар 2026. године донео је почетак бруталне стварности у којој више нема никаквих ограничења. Налазимо се усред слома света који је донедавно постојао, а то све иде таквом брзином да је већ скоро па заборављено оно што се десило Николасу Мадурџу и Венецуели, јер се десило Давос, и дешавају се Гренланд и Иран и Украјина и Минесота.

Вук Јерemiћ, гостујући професор Универзитета у Пекингу и Високе школе у Паризу, некада председник Генералне скупштине УН-а, објаснио је однос великих сила као ствар цикличне смене периода сарадње и сукоба.

Свет живи, према његовим речима, у "геополитичкој рецесији" и то првој од 1989. године, која је означила почетак новог униполарног система са Америком као хегемоном, док је данас у питању нешто сасвим друго.

"Три су основна разлога зашто смо из униполарног света стигли овде. Под један, Русија је остављена изван тог новог светског поретка на челу са Америком, који се градио од 1989. године. Кина је увучена, поготово у економски поредак, и данас имамо Кину која је толико моћна колико јесте. Трећа ствар јесте да су све кочнице дигнуте са глобализације и последица тога су политичка превирања у западним демократијама", објашњава Јеремић.

"Један дан 2008. године био је кључан"

Јеремић је издвојио један дан 2008. као нешто спектакуларно са историјског аспекта, пошто су се 8. августа те године три кључна питања некако спојила у једно и постала видљива.

"Руске трупе су ушле у Грузију, то вече у Пекингу се отварала Олимпијада и цео свет је гледао са дивљењем како то изгледа, Кина се вратила на међународну сцену, а тог дана су управо биле детектоване прве рупе банке Lehman Brothers, која је месец дана касније имплодирала и почела је светска економска криза", подсећа Јеремић.

Ипак, сматра да је могло да буде другачије, наводећи став професора Џефрија Сакса да је Америка после распада комунизма у случају Русије одлучила да "дигне ручну" и да је остави изван, не само у економском, већ што је важније – у безбедносном смислу, указујући на ширење НАТО-а упркос споразуму са Михаилом Горбачовом.

"Занимљиво поређење са 1914. годином"

Предраг Марковић, историчар Института за новију историју и професор Универзитета у

Београду, коментаришући поређења данашњег тренутка са 1914. годином и лакоћу са којом је свет тада ушао у сукоб, оценио је да то јесте занимљиво поређење и да су велике силе ушетале у рат без размишљања шта ће бити.

Приметио је да многи пореде Трампа са тадашњим немачким кајзером Вилхелмом, који је био један "прилично лабилан и ирационалан човек".

Трамп сâм каже, наводи Марковић недавне речи америчког председника, да не размишља и да доноси одлуке "из утробе", да су му једина ограничења његова "памет и морал".

"Нисмо сигурни да је баш најпаметнији најморалнији човек на свету", напоменуо је

историчар.

"Венецуела је први корак у нечему много важнијем"

Јеремић је коментарисао наводе да је у политици САД посреди обнова Монроове доктрине, односно сувереног приступа и контроле у Северној и Јужној Америци, оцењујући да је Венецуела врло вероватно само први корак у нечему што је много важније, поготово у смислу домаће политике у САД.

"То је промена власти на Куби. Дobar део људи који познаје Трампове кругове и прати америчку политику, детектовао је, као и шира јавност, да је Марко Рубио заправо, а не Трамп, био кључан фактор у америчкој администрацији да дође до онога што се десило у Венецуели. Он је пореклом са Кубе, он има амбицију да 2028. постане амерички председник", објашњава Јеремић.

Домети Трамповог Одбора за мир

Једна од жртава геополитичке рецесије, додаје Јеремић, јесу међународне организације. Оцењује да су Уједињене нације у веома тешкој ситуацији, мада не сматра да немају никакав значај, указујући на ствари које нису толико видљиве и "телевизичне".

"Мале земље и средње земље настављају да се ангажују у УН, чак и велике земље. САД немају намеру да напусте Савет безбедности", наводи Јеремић, који сматра да Трампов Одбор за мир игра важну улогу што се тиче Блиског истока, али да нема капацитет да замени УН, нити је то према његовом мишљењу иницијална амбиција оних који су га формирали.

ЕУ за пет година "неће бити оно што је данас", Кина ће поново бити "Средишње царство"

Када је реч о Европи, Јеремић је сагласан да Атлантска океан између Европе и Америке никада није био шири и да није никада била више разлике.

"Спреман сам да тврдим да Европска унија за пет година неће бити оно што је данас у свом институционалном смислу, а ни у геополитичком или економском", наглашава Јеремић.

Марковић је сагласан са тим да ће Кина поново бити "Средишње царство", како су себе звали кроз историју.

"Кина брани слободну трговину и противи се царинама, а Америка која је уз Британију увела систем слободне трговине у светску привреду, сада је заправо руши. Видите како се ствари мењају. То би запањило људе не пре 500 година, већ пре неколико деценија", приметио је историчар.

"Русија ће победити, али не доносе све победе снагу"

Саговорници су се осврнули на рат у Украјини и могућност да се он ускоро заврши.

"Врло вероватно ће ове године доћи до окончања ратних дејстава. Колико ће то бити трајно, да ли ће то бити само пауза, то је већ друго питање", оцењује Јеремић.

